

Ekonomikas ministrija

NACIONĀLĀ INDUSTRIĀLĀ POLITIKA 2021+

UZŅĒMĒJDARBĪBAS VIRZĪBA UZ AUGSTĀKU PRODUKTIVITĀTI UN PRIVĀTIEM IEGULDĪJUMIEM R&D

NTSP SĒDE 09.09.2020
RAIMONDS ALEKSEJENKO
VALSTS SEKRETĀRA VIETNIEKS

Ekonomikas ministrija

NAV SVARĪGI CIK DAUDZ IR PIEEJAMO RESURSU.
JA TOS NELIETDERĪGI IZMANTO, TO VIENMĒR BŪS PAR MAZ

Ekonomikas ministrija

MĒRĶIS – EKONOMIKAS STRUKTŪRAS UN BIZNESA MODEĻU MAIŅA

DIGITALIZĀCIJA

PRASMES

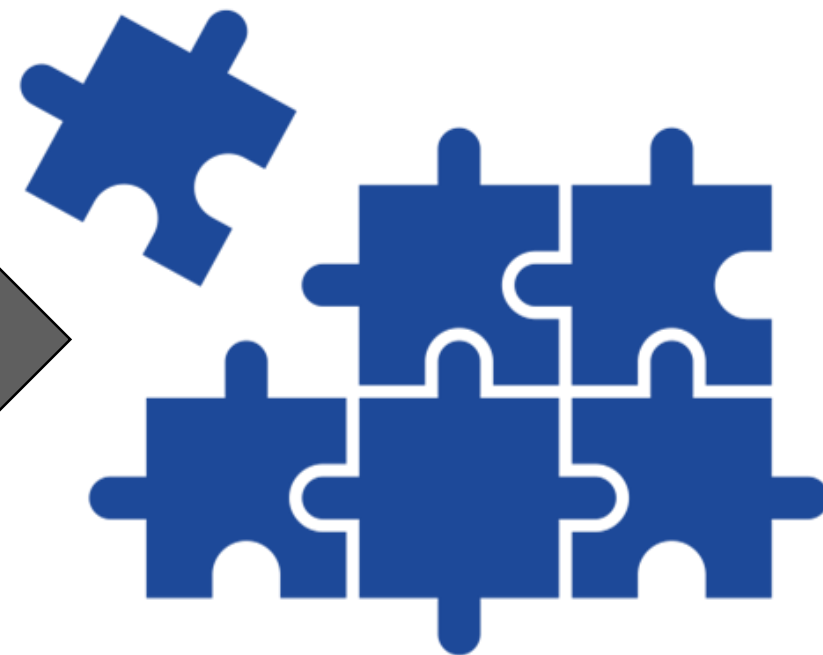
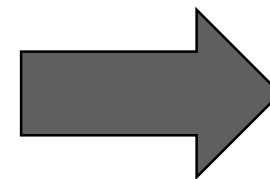
INDUSTRIĀLĀS TERITORIJAS

INOVĀCIJA

REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBA

EKONOMIKAS IZAUGSMES PARADIGMA

– fokuss no darbietilpīgas un resursu ietilpīgas ekonomikas uz zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgu ekonomiku

Ekonomikas ministrija

VĪZIJA – LATVIJA: AUGSTU IENĀKUMU VALSTS. ATBILSTOŠS INVESTĪCIJU FOKUSS

Inovāciju virzīta ekonomika

(Innovation-driven economies)

- ieguldījumi cilvēkkapitālā, kā arī zinātnes un pētniecības attīstībā, jaunu tehnoloģiju radīšanā

Efektivitātes virzīta ekonomika

(Efficiency-driven economies)

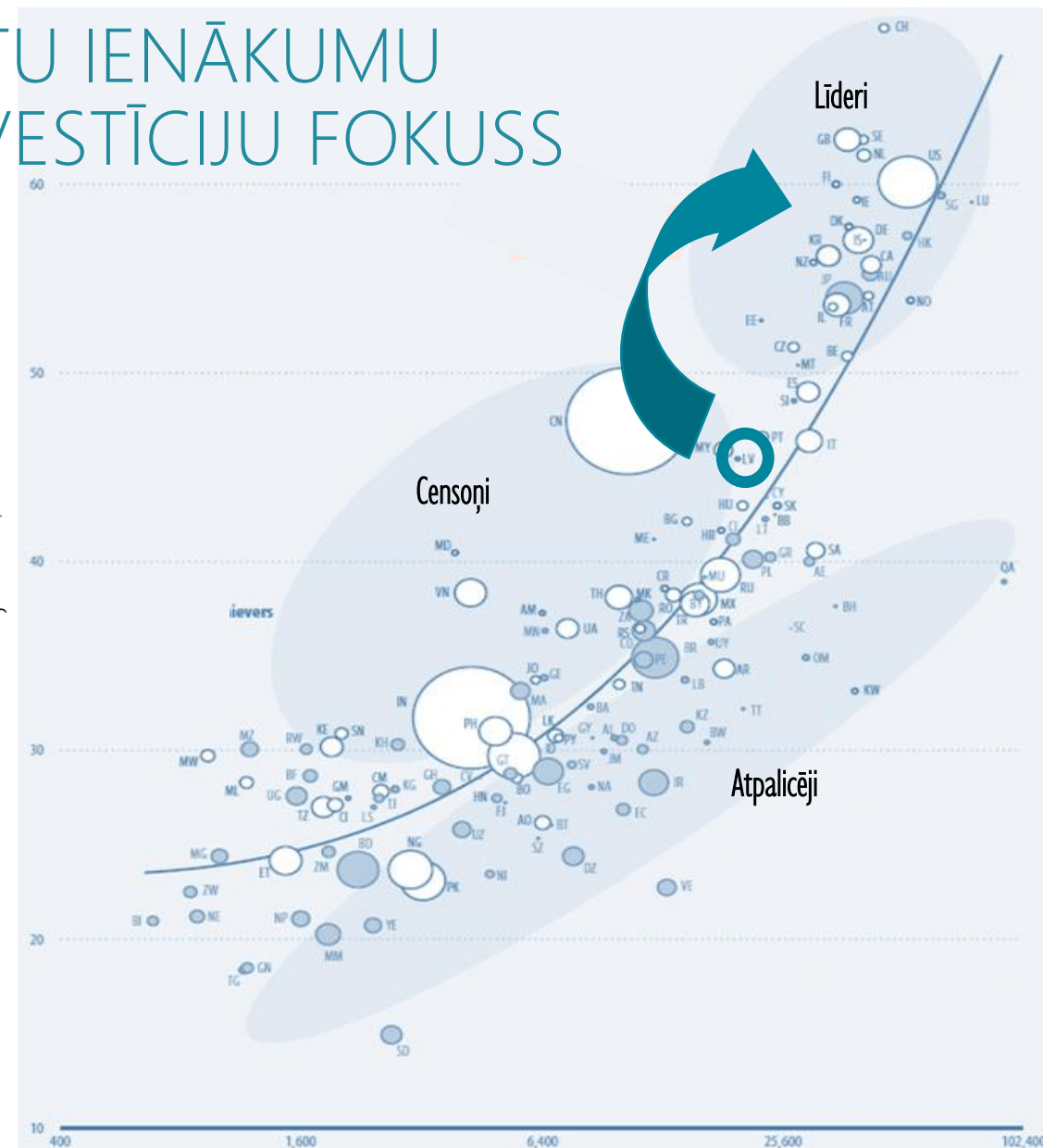
- izaugsmes balsts ir investīcijas infrastruktūras attīstībā, ražošanas tehnikas un tehnoloģiju pārnēsē

Faktoru virzīta ekonomika

(Factor-driven economies)

- svarīgi ir panākt, lai būtu pietiekoši zemes un darbaspēka resursi, tāpēc galvenā uzmanība jāpievērš to attīstībai

Globālais inovāciju indekss, 100 - max

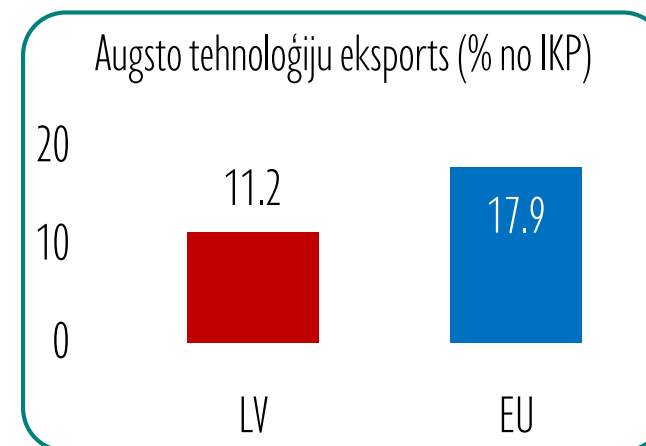
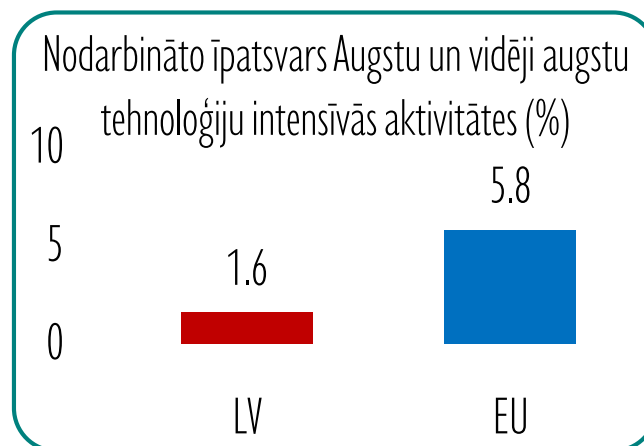
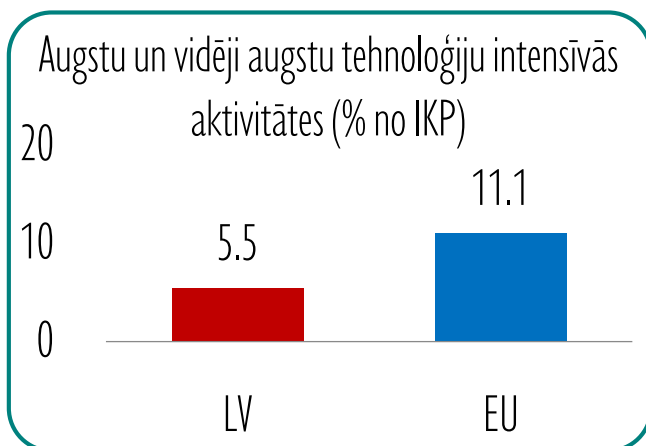

IKP uz iedzīvotāju, ievērojot pirktpējas paritāti, ASV dolāros

Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS – EKONOMIKAS STRUKTŪRĀ DOMINĒ ZEMAS PIEVIENOTĀS VĒRTĪBAS AKTIVITĀTES. REZULTĀTS – ZEMS PRODUKTIVITĀTES LĪMENIS

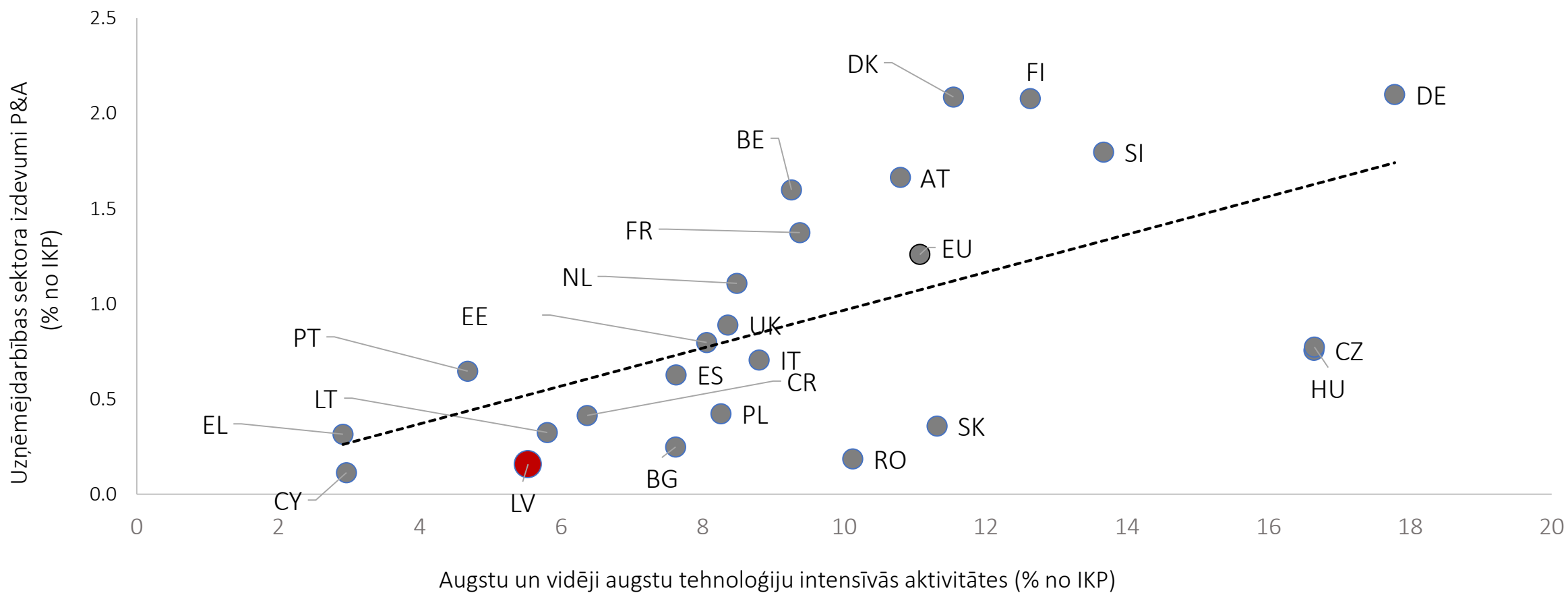
Latvija saskaras ar risku iekļūt vidējo ienākumu slazdā (situācija, kad tautsaimniecības reālās konverģences procesa gaitā “iestrēgst” vidēju ienākumu līmenī un nespēj “pārlekt” nākamajā, augstu ienākumu līmenī). Demogrāfisko faktoru ietekmē, kā arī ES atvērto darba tirgu konkurences spiedienā darbaspēka zemāku izmaksu konkurētspējas priekšrocība tiek zaudēta. Tajā pašā laikā arvien spēcīgāks kļūst attīstīto valstu konkurences spiediens, ko balsta tehnoloģiska rakstura faktori. Turklāt daudzas jaunattīstības valstis integrējās globālajās vērtību ķēdēs un ātri attīsta prasmes un tehnoloģiskās kompetences. Tādējādi vēl vairāk palielinot konkurences spiedienu pat tur, kur tehnoloģiski attīstītajām valstīm ir ievērojamas priekšrocības, piemēram, elektronikas un telekomunikāciju jomā. **Jaunajos apstākļos vienīgā iespēja saglabāt konkurētspēju pasaules tirgos ir tehnoloģiju un inovāciju balstīta produktivitātes kāpināšana.**

Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS – IZDEVUMI P&A ATBILSTOŠO ESOŠAJAI EKONOMIKAS STRUKTŪRAI

P&A ieguldījumi un P&A intensīvās nozares tautsaimniecības struktūra (%)

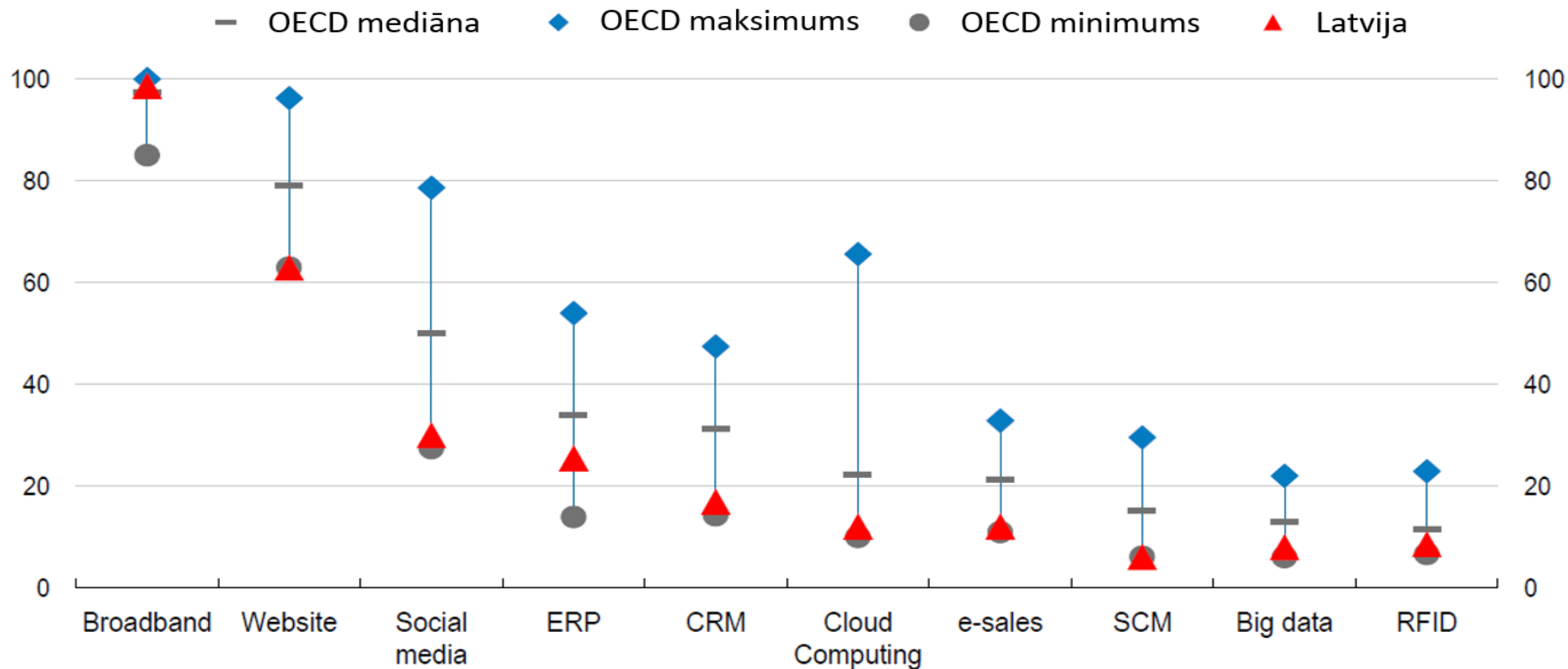

Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS – LATVIJAS UZŅĒMUMI ATPALIEK DIGITALIZĀCIJAS JOMĀ

Uzņēmumi, kas izmanto īpašas digitālās tehnoloģijas, procentos

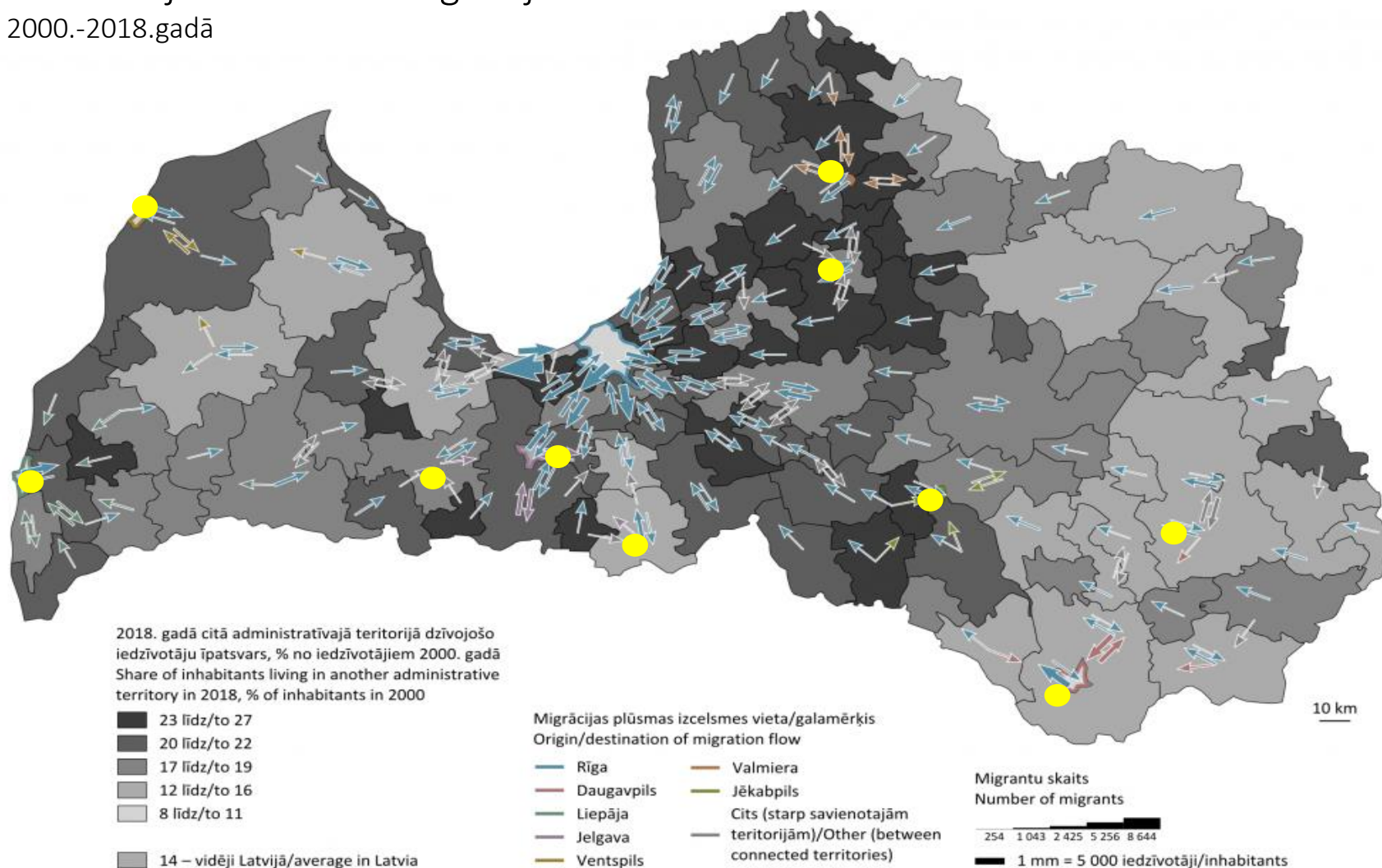
Dati aptver 26 OECD valstis, uzņēmumi ar >10 darbinieku ar platjoslas (broadband) pieslēgumu (fiksēto vai mobilo); kuriem ir mājas lapa vai tīmekļa vietne; kuri izmanto sociālos medijus; kuros izmanto uzņēmuma resursu plānošanas programmatūru (Enterprise Resource Planning - ERP); kuros izmanto klientu attiecību pārvaldības programmatūru (Customer Relationship Management - CRM); kuri pērk mākoņu datēšanas pakalpojumus; kuri saņem pasūtījumus datortīklos; kuros elektroniski dalās ar informāciju ar piegādātājiem un klientiem (SCM); kuros izmanto lielu datubāžu analīzes; un kuros izmanto radiofrekvenču identifikācijas tehnoloģiju (RFID) (OECD. 2018. gada dati).

Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS – IEROBEŽOTA MOBILITĀTE UZ REĢIONIEM, KUR IR DARBS

Iedzīvotāju iekšzemes migrācija
2000.-2018.gadā

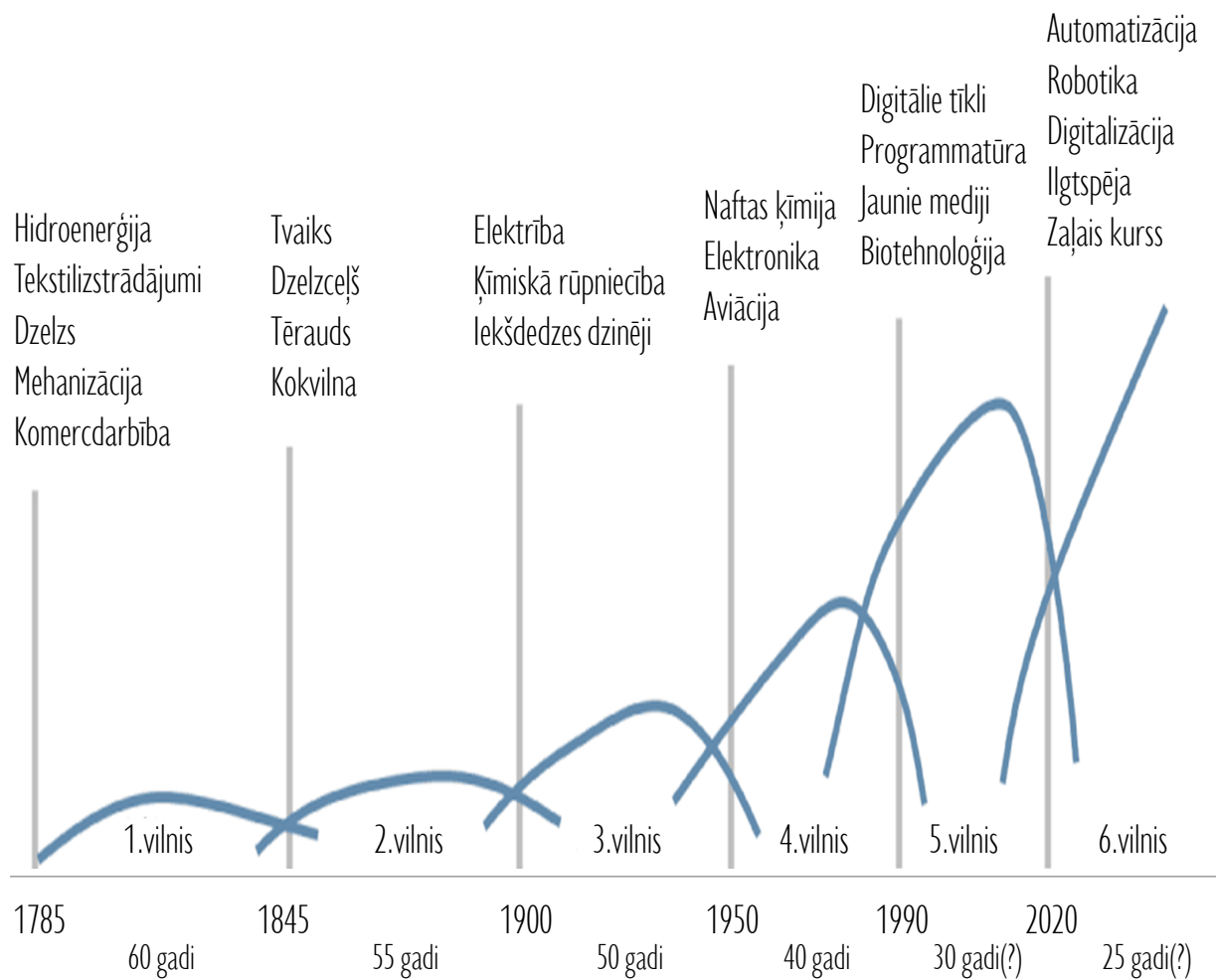

Avots: CSP

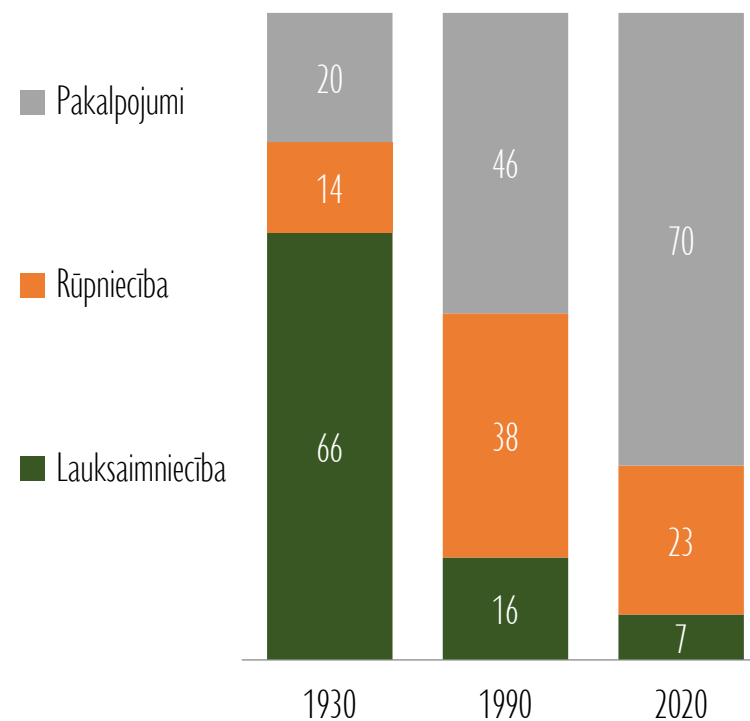

Ekonomikas ministrija

EKONOMIKAS PARADIGMAS MAINĀS UN IZMAIŅAS NOTIEK AIZVIEN STRAUJĀK. LATVIJAS IESPĒJĀ – IZMANTOT GLOBĀLĀS TENDENCES

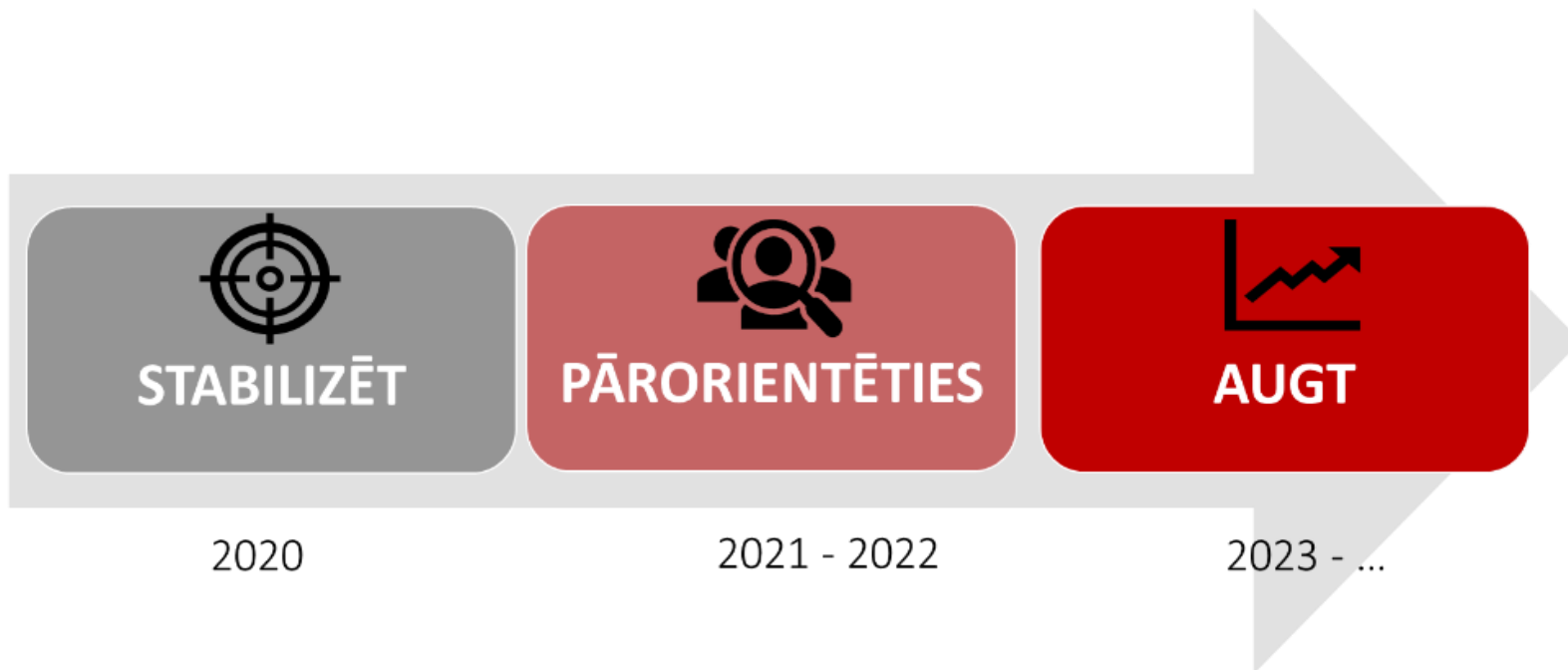
Nodarbināto struktūra Latvijā

Ekonomikas ministrija

STRATĒGIJA LATVIJAI COVID-19 KRĪZES RADĪTO SEKU MAZINĀŠANAI => NIP 2021+

Ekonomikas ministrija

STRATĒGIJAS IETVARS

ĪSTERMIŅĀ

PANĀKT PĒC IESPĒJAS MAZĀKU
NEGATĪVO IETEKMI UZ EKONOMIKU UN
UZŅĒMUMU DARBĪBU

VIDĒJĀ TERMIŅĀ

PANĀKT PRODUKTIVITĀTES PIEAUGUMĀ BALSTĪTAS
EKONOMIKAS STRUKTURĀLĀS IZMAIŅAS PAR LABU
ZINĀŠANU IETILPĪGA PREČU UN PAKALPOJUMU EKSPORTA
ATTĪSTĪBAI

REZULTĀTS

EKSPORTA APJOMS
22 miljardi EUR / **29,8** miljardi EUR
2023.GADĀ / 2030.GADĀ

STRATĒGIJAS RĪCĪBAS VIRZIENI

CILVĒKKAPITĀLS
PRASMES
PĀRKVALIFIKĀCIJA

INOVĀCIJA
JAUNI PRODUKTI
DIGITALIZĀCIJA

BIZNESĀ VIDE
EKSPORTSPĒJAI
TIRGI | VIDE

FINANŠU PIEEJAMĪBA
PUBLISKAIS
PRIVĀTAIS

INFRASTRUKTŪRA
EKONOMIKAS
SILDĪŠANA

SASNIEDZAMI REZULTĀTI LĪDZ 2023.GADAM

165 tūkst.

PIEAUGUŠO
IZGLĪTĪBĀ
IESAISTĪTO SKAITS

300 miljoni €

PRIVĀTĀ SEKTORA
UZŅĒMUMU IZDEVUMI
PĒTNIECĪBAI UN ATTĪSTĪBAI

30% gadā

EKSPORTA ATBALSTU
SAŅEMOŠO UZŅĒMUMU
EKSPORTA APJOMU PIEAUGUMS

1.3 miljardi €

NOVĒRSTS TIRGUS NEPILNĪBU APJOMS
KREDITĒŠANAS UN GARANTIJU JOMĀ UN
NODROŠINĀTS 3X LIELĀKS PRIVĀTĀ SEKTORA PLECS

2.2 miljardi € gadā

PUBLISKĀS UN
PRIVĀTĀS INVESTĪCIJAS
INFRASTRUKTŪRĀ

Ekonomikas ministrija

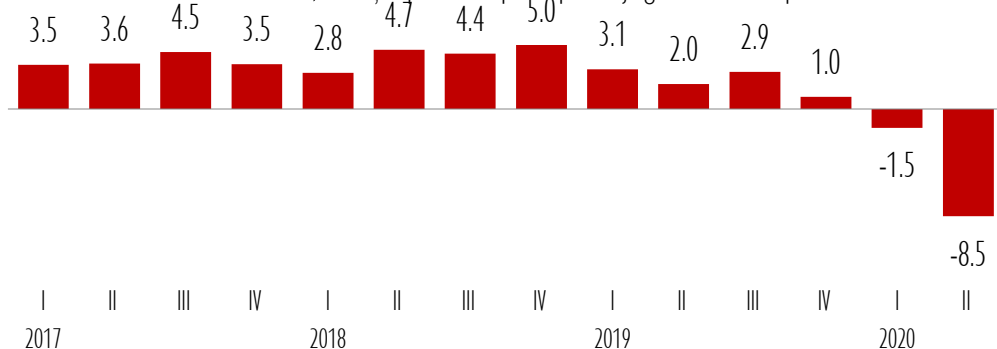

STABILIZĒT

EKONOMIKAS STABILIZĀCIJAS FĀZE SALĪDZINOŠI SEKMĪGI PĀRVARĒTA

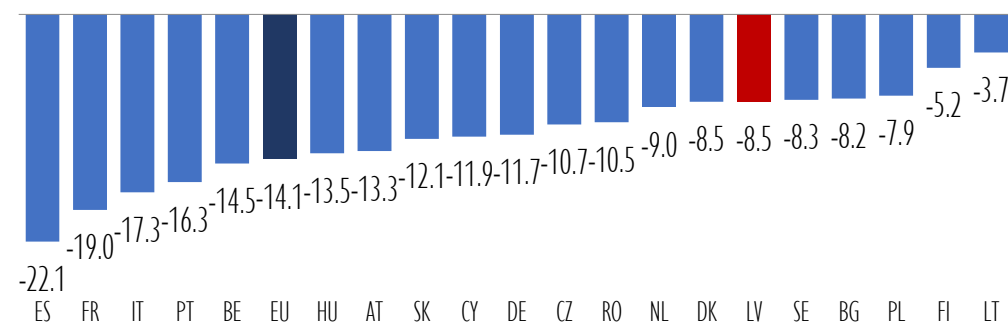
IKP DINAMIKA

izmaiņas procentos pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

IKP DINAMIKA ES VALSTĪS

izmaiņas procentos 2020. gada 2. ceturksnī salīdzinājumā ar 2019. gada 2. ceturksni

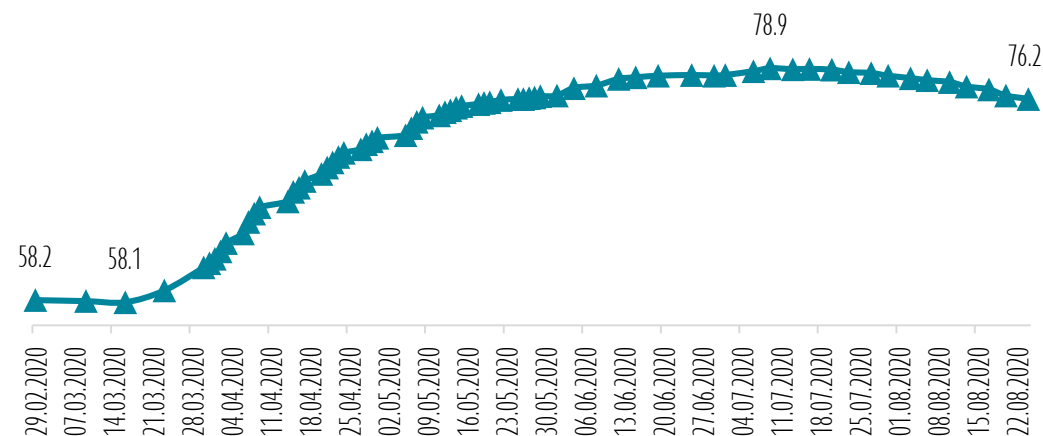

GALVENIE RĀDĪTĀJI

izmaiņas procentos pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, 2020. gads

	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG
Mazumtirdzniecības apgrozījums	1.7	6.9	-0.3	-8.6	-1.6	5.0		
Preču un pakalpojumu eksports	2.8	4.2	-4.3	-19.1	-21.5	-10.6		
Apstrādes rūpniecības izlaide	-3.3	0.4	-0.8	-8.9	-11.9	0.3		
Apstrādes rūpniecības realizācija	2.0	4.1	1.4	-5.8	-12.5	2.7		
Būvniecības konfidence	-10.7	-10.7	-18.0	-32.5	-33.1	-24.3	-22.9	
Tūrisma vietnēs apkalpotās personas	9.3	12.8	-53.6	-93.6	-88.5	-59.5		
Reģistrētais bezdarbs (procentos)	6.4	6.3	6.8	8.0	8.4	8.6	8.6	8.4
Patēriņa cenas	2.2	2.2	1.4	0.0	-0.6	-0.7	0.5	

REĢISTRĒTO DARBA MEKLĒTĀJU SKAITS, TŪKSTOŠOS

Ekonomikas ministrija

PĀRORIENTĒTIES

AUGT

RESURSI EKONOMIKAS ATVESEĻOŠANAS FĀZĒ

Covid-19 krīzes ietekmē ir pasliktinājies
valsts finanšu stāvoklis

Valsts parāds

37 ➡ 49

% no IKP

Budžeta deficīts

0.2 ➡ 7.6

% no IKP

PANĀKT PRODUKTIVITĀTES PIEAUGUMĀ BALSTĪTAS EKONOMIKAS STRUKTURĀLĀS IZMAIŅAS PAR
LABU ZINĀŠANU IETILPĪGA PREČU UN PAKALPOJUMU EKSPORTA ATTĪSTĪBAI

ES ATVESEĻOŠANĀS FINANSĒJUMS

2,47 mljrd. EUR | 2,48 mljrd. EUR
GRANTOS | AIZDEVUMOS

Taisnīgas
pārkārtošanās
fonds

121 milj.
EUR

Atveseļošanās un
noturības
finansējums

1,99 mljrd.
EUR

Programma
React-EU

272 milj.
EUR

Kopējā
lauksaimniecības
politika - lauku
attīstība

86 milj.
EUR

ES DAUDZGADU BUDŽETS

7,97 mljrd. EUR
GRANTOS

Kohēzijas
politika

4,63 mljrd.
EUR

Taisnīgas
pārkārtošanās
fonds

77 milj.
EUR

Kopējā
lauksaimniecības
politika -
tiešmaksājumi

2,41 mljrd.
EUR

Kopējā
lauksaimniecības
politika -
lauku attīstība

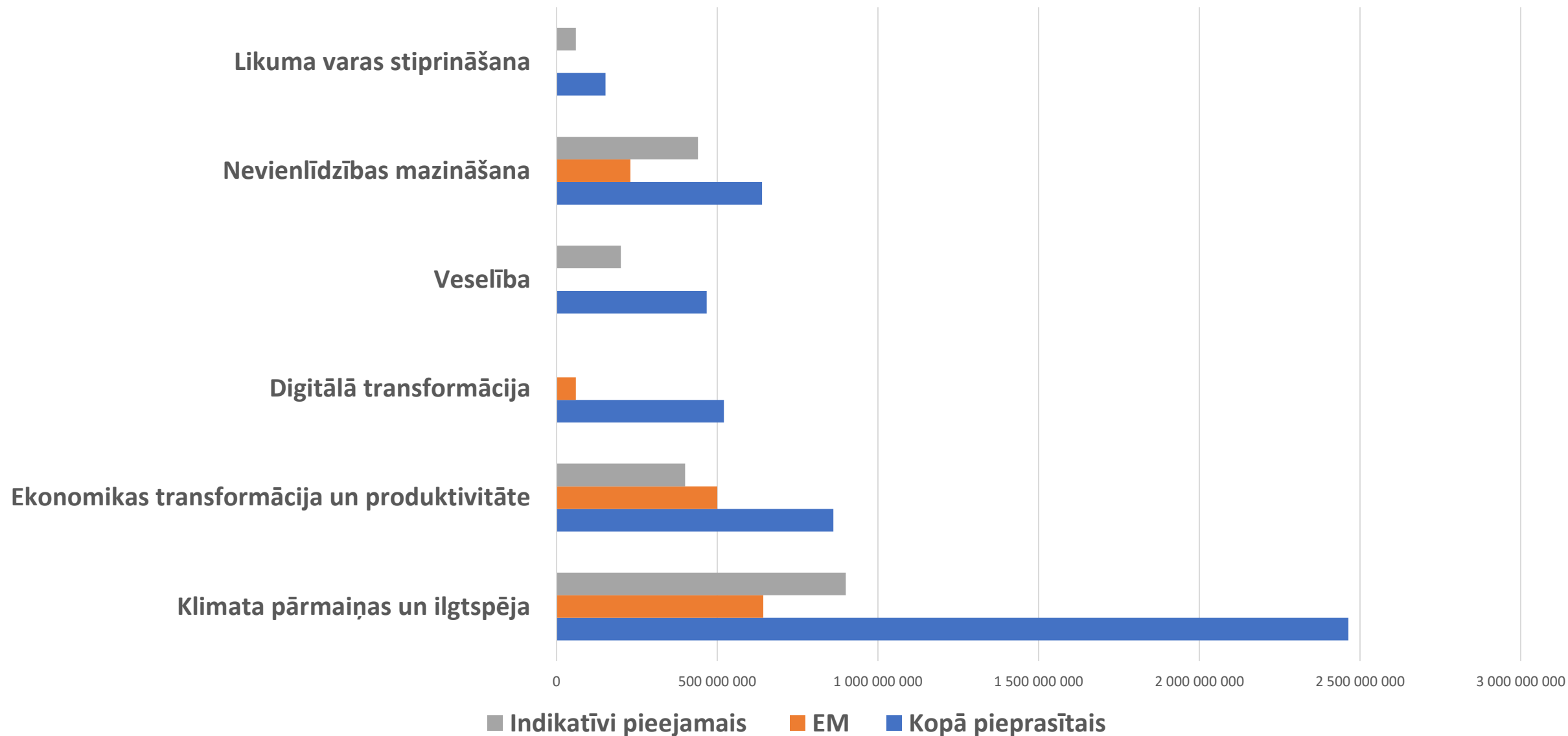
850 milj.
EUR

10,44 mljrd. EUR GRANTOS € 2,48 mljrd. EUR AIZDEVUMOS

Ārlietu ministrija

RRF finansējums (pieejams 1,5 (1,9*) mld)

Ekonomikas ministrija

IZAICINĀJUMS - PROGRAMMU SINERĢIJA VIDĒJA TERMIŅA MĒRĶA SASNIEGŠANAI – EKSPORTS – 22MILJARDI 2023.GADĀ

EM/VARAM

APV atbalsts (t.sk. jaunuzņēmumi)

INDUSTRIJU
DIGITĀLĀS
platformas

Rīga
PRODUKTU
PORTEFĻA
DAŽĀDOŠANA -
Eksportspēja

**EM/VARAM/
Pašvaldības**

APV biznesa infrastruktūra

AI pārvaldība
un
starptautiskā
eksportspēja

Lielās pilsētas
Uzlabota
darbaspēka
mobilitāte

VARAM/EM

Biznesa
atbalstam
pamatinfrastrukt
ūra

DIGITĀLĀ
pilsētvides
infrastruktūra

SM/Pašvaldības

Reģionu attīstības centri

CO2

EM/Pašvaldības

Mājoklis darbaspēka
mobilitātei

Veselības pakalpojumu
pieejamība un digitālā
infrastruktūra

VM

VIDĒJĀ ENERĢĒTIKA UN CO2 NEITRĀLA EKONOMIKA

Ekonomikas ministrija

PRIORITĀTE – IEGULDĪJUMI LABI APMAKSĀTU DARBA VIETU RADĪŠANĀ

→ PĪEEJAMI FINANŠU LĪDZEKĻI UZŅĒMĒJIEM:

- Nacionālās nozīmes industriālo teritoriju un parku attīstība
- Finanšu pieejamība
- Jaunu ideju un virzienu attīstīšana (t.sk. tehnoloģiju un produktu izstrāde zaļo mērķu sasniegšanai)
- Tūrisma infrastruktūras un produktu izstrāde

→ ENERGOEFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANA

- Atbalsts DME, uzņēmējiem un privātmāju īpašniekiem
- Emisiju samazināšana enerģētikas un transporta sektoros
- Atbalsts energoefektivitātes un AER izmantošanai, t.sk. jaunu produktu izstrādei

→ MĀJOKĻU PĪEEJAMĪBA

- Īres tirgus attīstība (īres māju būvniecība)
- Vietējo materiālu izmantošana būvniecībā, tipveida projektu ieviešana
- Sociālās mājas

INDIKATĪVĀS ERAF ATBALSTA PROGRAMMAS

DIGITALIZĀCIJA

Digitālās transformācijas sekmēšanas uzņēmumos 39.15M

- Digitālā brieduma tests komersantiem;
- Apmācības komersantiem;
- EDIH darbības nodrošināšana;
- Sabiedrības izglītošana;
- Digitālās ekselences veicināšana
(dalības veicināšana Digital Europe u.c. ES līmeņa programmās)

Finanšu instrumenti: kombinētie aizdevumi un garantijas 25M EUR

- Aizdevums ar granta elementu (procentu likmju subsīdijas vai pamatsummas dzēšanas veidā)
- Individuālās garantijas

MVK ATTĪSTĪBA

Atbalsts MVK inovāciju veicināšanai 104M EUR (pilna uzņēmējdarbības cikla instruments)

- Motivācija un izpratnes veicināšana;
- Biznesa inkubācija (TECH & Radošās industrijas);
- Inovatīvu produktu / tehnoloģiju radīšana un komercializācija
- Eksporta veicināšana (jaunu tirgu apgūšana)

Finanšu instrumenti: aizdevumi, garantijas, riska kapitāls 142,5M EUR

- Sēklas, izaugsmes un produktivitātes veicināšanas aizdevumi (investīcijām un apgrozāmiem līdzekļiem);
- Individuālās garantijas;
- Portfeljgarantijas;
- Akcelerācijas, pirmssēklas, sēklas, izaugsmes stadiju riska kapitāls;

Pētniecība un inovācijas

Pilna cikla inovāciju atbalsts 41,7M EUR

- Atbalsts pētniecībai attīstībai (kompetences centri);
- Sadarbības veicināšana (komersanti +PO)
- RIS3 pārvaldības nodrošināšana;
- Ekselences mērogošana ES līmenī.

Finanšu instrumenti: kombinētie aizdevumi un aizdevumi 50M EUR

- Aizdevumi ar granta elementu (procenta likmju subsīdiju vai pamatsummas dzēšanas veidā)
- Aizdevumi tehnoloģiju attīstībai un pērnesei (iegādei).

Ekonomikas transformācija un produktivitātes celšana: 500 milj. EUR

Ekonomikas ministrija

Nacionālās nozīmes industriālo teritoriju un parku attīstība

Finanšu pieejamība

Jaunu produktu attīstība

Tūrisma infrastruktūra

Mērķis

Indikatīvais finansējums

Atbalsta instrumenti

Atbalsta saņēmēji

Sagaidāmais rezultāts

Industriālās infrastruktūras pielāgošana nozarēm, kas spēj radīt augsti apmaksātas darba vietas un piesaistīt Latvijai starptautiskus industriālos operatorus

5 x 20 milj. EUR

Grants infrastruktūrā, iespējams apvienojumā ar finanšu instrumentu

Starptautisko industriālo parku operatori

600 augstas pievienotās vērtības darba vietas ar vidējo atalgojumu darbiniekiem bruto 2 500 EUR mēnesī

Apgrozāmo līdzekļu un kapitāla pietiekamība uzņēmumiem, lai kāpinātu to produktivitāti un eksportspēju, kā arī mazinātu ražošanas faktoru ietekmi uz produkta konkurētspēju

200 milj. EUR

- Kapitāla fonds
- Aizdevumi
- Garantijas & portfeļgarantijas

Saimnieciskās darbības veicēji

Atbalstīti ~ 500 uzņēmumi

Komersantu konkurētspējas paaugstināšana, veicinot pētniecības un rūpniecības sektora sadarbību, īstenojot projektus, kas attīsta jaunus produktus un tehnoloģijas un ievieš tās ražošanā

100 milj. EUR

Grants :

- LIAA vaučers līdz 50 000 EUR
- Kompetenču centru grants virs 50 000 EUR

Saimnieciskās darbības veicēji
Pētniecības un zināšanu izplatīšanas organizācijas

Atbalstīti ~ 500 projekti

Jaunu tūrisma objektu reģionos izveide

4 x 25 milj. EUR

Grants infrastruktūrā, iespējams apvienojumā ar finanšu instrumentu

Komersanti, to apvienības, PPP

Atbalstīti ~ 4 projekti

ENERGOEFEKTIVITĀTES PAAUGSTINĀŠANA: 585 milj. EUR

Atbalsta
pasākums

Daudzdzīvokļu mājas

Privātmājas

Uzņēmumi

Energoefektivitātes
paaugstināšana, viedas energovadības un atjaunojamo energoresursu
izmantošana
dzīvojamās mājās, privātmājās un uzņēmumos

Mērķis

Indikatīvais
finansējums

150 milj. EUR

150 milj. EUR

200 milj. EUR

Finanšu
instrumenti (aizdevums) ar
granta elementu

Portfelģarantijas
Grants

Finanšu instrumenti
(aizdevums) ar granta elementu

Dzīvokļu īpašnieki

Privātmāju īpašnieki

Saimnieciskās darbības
veicēji

Emisiju
samazināšana
enerģētikas un
transporta
sektoros

Elektroenerģijas
sistēmas modernizācija un
pielāgošana zaļā kursa
radītājiem izaicinājumiem

85 milj. EUR

Grants

AS "Sadales tīkls"

Energoefektivitātes
un AER
izmantošana
centralizētajā
siltumapgādē

Projekti Latvijas "zaļo"
mērķu sasniegšanai,
zaudējumu mazināšanu
siltumtīklos, jaunu
klientu pieslēgumi,
inovatīvu
tehnoloģiju ieviešana
centralizētajā
siltumapgādē

50 milj. EUR

Grants līdz 50%

Centrālās
Siltumapgādes
uzņēmumi

Saules enerģijas
ražošana

Enerģijas izmaksu
samazināšana
ražošanas
komersantiem un
pakalpojumu
sniegšanas
komersantiem,
uzstādot 2-3 MW
saules
paneļus un uzsākot
saules elektroenerģijas
ražošanu

50 milj. EUR

Aizdevums
kombinācijā
ar grantu līdz 50%

Saimnieciskās
darbības veicēji

Atbalsta
instrumenti

Atbalsta
saņēmēji

Mājokļu pieejamība: 230 milj. EUR

Ekonomikas ministrs

Īres māju būvniecība

Mājokļu būvniecība

Sociālo māju pieejamība

Mērķis

Īres mājokļu būvniecība personām, kuras nevar atļauties kvalitatīvu mājokli par tirgus cenu

Jaunu daudzdzīvokļu dzīvojamo māju būvniecība

Atbilstoša mājokļa pieejamība iedzīvotājiem ar viszemākajiem ienākumiem un rindas mazināšana pašvaldībās šādu mājokļu izīrēšanai

Indikatīvais finansējums

120 milj. EUR
(40 milj. EUR/gadā aizdevumiem 3 gadu periodā)

40 milj. EUR (riskā segumam)

70 milj. EUR

Atbalsta instrumenti

Ilgtermiņa aizdevums

Finanšu instruments (garantijas) jaunu daudzdzīvokļu māju būvniecībai

Dotācija pašvaldībām esošo sociālo mājokļu atjaunošanai vai jaunu sociālo mājokļu būvniecībai līdz 70% no attiecināmajām izmaksām

Atbalsta saņēmēji

- Altum kā centralizēts īres namu attīstītājs
- Jebkurš nekustamā īpašuma attīstītājs

Nekustamā īpašuma attīstītāji, t.sk. pašvaldības kapitālsabiedrības

Personas, kurām ir tiesības saņemt palīdzību pašvaldībā atbilstoši likumam "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā"

Sagaidāmais rezultāts

~ 30-60 mājas ar 40-84 dzīvokļiem katrā

~70 daudzdzīvokļu mājas ar 3500 dzīvokļiem

- ~ 800 jauni sociālie mājokļi
- ~ 1200 atjaunoti esošie sociālie mājokļi

COUNCIL RECOMMENDATION

on the 2020 National Reform Programme of Latvia and delivering a Council opinion on the 2020 Stability Programme of Latvia

Brussels, 20.5.2020

Rekomendācijas Latvijai:

1. ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi ierobežotu pandēmijas izplatību, **stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atlabšanu**. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda ilgtspēju un vienlaikus veicinās investīcijas. Stiprināt veselības sistēmas noturību un pieejamību, tostarp nodrošinot to ar papildu cilvēkresursiem un finanšu resursiem;
2. paredzēt pienācīgu ienākumu atbalstu krīzes vissmagāk skartajām iedzīvotāju grupām un stiprināt sociālās drošības tīklu. **Mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību**, tostarp izmantojot elastīgu darba režīmu, aktīvos darba tirgus pasākumus un **prasmju pilnveidošanu**;
3. **nodrošināt likviditātes atbalsta pieejamību uzņēmumiem**, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Pasteidzināt labā sagatavotības stadijā esošo **publisko investīciju projektu īstenošanu un rosināt privātās investīcijas**, lai sekmētu ekonomikas atlabšanu. Virzīt **investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju, jo īpaši uz pētniecību un inovāciju, tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu**, ilgtspējīgu transportu un digitālo infrastruktūru;
4. turpināt darbu pie nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas sistēmas pilnveidošanas.

Ekonomikas ministrija

NAV SVARĪGI CIK DAUDZ IR PIEEJAMO RESURSU.
JA TOS NELIETDERĪGI IZMANTO, TO VIENMĒR BŪS PAR MAZ